

PASARÉTI PRÉDIKÁCIÓK
refpasaret.hu

Pasarét, 2023. augusztus 24.
(csütörtök)

Szepesy László

9. AZ ISTENT FÉLJÉTEK, A KIRÁLYT TISZTELJÉTEK!

Énekek: 89,1.4.7, 138

Alapige: Ámós 2,1-3

„Így szól az Úr: Három bűne miatt Móábnak, sőt négy miatt, nem fordítom el; mert mésszé égette Edom királyának csontjait! Tüzet vetek azért Móábra, és az emészti meg Kerijoth palotáit, és meghal Móáb a zajban, hadi lárma közt, a kürt zengése közben. Kivágom a bírót közüle, és minden fejedelmet megölöm vele egyetemben, ezt mondja az Úr.”

Imádkozzunk!

Áldunk és magasztalunk Téged, mennyei Édesatyánk, hogy ebben a zsoltárban is előbb olvashattunk a Te hatalmas irgalmasságodról, kegyelmedről, és vallhattuk meg azt őszinte hittel, és csak utána szóltál a Te rettenetes, fenséges voltodról, amelyet fél és retteg minden nép, amely az ítélet napján majd meg fog mutatkozni. Köszönjük, Urunk, hogy nekünk, a Te népednek mindig a kegyelmet ragyogtatod fel. Minden nagypéntek után szembenézhetünk húsvét győzelmével és örömeivel. Köszönjük Neked, hogy mi is félhetünk Téged, de szeretettel és tisztelettel, mint gyermek az atyját, és mint alattvaló a királyát. Köszönjük Neked, hogy a Te hatalmaddal Te mindent a javunkra fordítasz, megmarad igazságod, hűséged, és mindent, amit ígérsz, azt megcselekszel. Köszönjük, hogy így nézhetünk a hétköznapjainkra, hogy Te így vagy jelen azokban, így munkálkods, így engedsz bennünket próbatételekbe, így helyezed ránk a megpróbáltatásokat, a szenvedéseket, a fájdalmakat, a szomorúságot, de így is adsz nekünk Benned való reményt, bizalmat, adod a Te szabadításodat és győzelmedet. Köszönjük, hogy Rád mindig támaszkodhatunk, kérünk, segíts, hogy valóban minden helyzetben Hozzád forduljunk. Így könyörgünk betegeinkért és gyászolóinkért, Te legyél az ő vigasztalójuk,

AZ ISTENT FÉLJÉTEK, A KIRÁLYT TISZTELJÉTEK!

és Te legyél az ő gyógyítójuk. És hogyha meg is hagyod a fájdalom és szomorúság okát, akkor is köszönjük, hogy Te önmagadat adod nekünk, a Te szeretetedet, irgalmadat és kegyelmedet. Ezekkel veszel körül minket.

Kérünk, segíts a mai alkalommal is, mikor igédre és akaratodra figyelünk, mindezekre nemcsak emlékezni, hanem ezekben örvendezni, hogy nekünk akár mennyire is félelmetes a Te erőd és hatalmad, mégis mindig bizalommal tekinthetünk Rád. És kérjük, hogy az ígét tedd számunkra alkalmassá arra, hogy felkészítsen minden jó cselekedetre, megöldököljön bennünk minden gonoszt, lerontsa óemberünk munkáit bennünk, és felkészítsen valóban arra, hogy örömmel, önként és hálából, vizontszeretetből még inkább Neked akarjuk szentelni magunkat. Így kérünk, áldd meg igédet, ajándékozz meg minket Szentlelked világosságával, bölcsességével, és az „*engedelmesség lelkével támogass*” bennünket, hogy az elhitt ígét valóban meg is cselekedjük.

Krisztusért kérünk, hallgass meg!

Ámen.

Igehirdetés

Ámós próféta idegen népek ellen szóló próféciai közül az utolsóhoz érkezünk el, hiszen a folytatásban az Úr Júda és Izráel elleni ítéletéről olvashatunk. Ez az ítélet Móáb királysága ellen szólt, amely a Holt-tenger keleti partján feküdt, helyezkedett el, és így Júda keleti, Edomnak pedig északi szomszédja volt. Ebben a próféciaiban is egyetlen komolyabb bűn van megnevezve a sok közül, ami miatt az Úr ítéletével sújtja ezt az országot, és az ítéletben is vannak olyan részek, amelyek egyediék a többi büntetéshez képest. Nézzük meg közelebbről, hogy mit üzen nekünk az Úr ezen az ígén keresztül.

Először is szembeötlő az, hogy Isten haragja nem azért zúdult Móáb népére, mert Izráellel vagy Júdával szemben valamit elkövettek volna (bár bizonyos, hogy lett volna ilyen is, amit az Úr felemléget), hanem azért, „*mert mésszé égette Edom királyának csontjait*”. Az egyik pogány, bálványimádó nép vétkezett a másik pogány nép ellen. Az Úr tehát nemcsak a saját népével és az egyházzal szembeni bűnöket bünteti meg, hanem minden olyant is, amelyet hitetlenek követnek el hitetlenekkel szemben. Ha belegondolunk, ez valahol természetes is, hiszen ilyen bűnből van több. Mivel Isten népének tagjai mindig is csak egy kis csoportot alkotnak a világ fiaihoz képest a Biblia tanítása szerint, ezért az olyan bűnök száma is mérhetetlenül nagyobb, amelyet hitetlenek követnek el hitetlenek ellen. Ebben a próféciaiban az Úr arra mutat rá, hogy Ő ezekről a bűnökről is tud, ezeket is számontartja, és mint a világmindenség Ura és Bírāja, egyszer ezeket is meg fogja ítélni és büntetni. Az 1Jn 5,17-ben is azt jelenti ki nekünk az Úr, hogy „*minden igazságtalanság bűn...*” az Ő szemében. Mindegy, hogy kivel szemben követik el, ha eltér az Úr parancsától, akaratától, az bűn. Isten azért rendelte a hatalommal rendelkező vezetőket, királyokat, kormányokat, rendvédelmi szerveket, hogy ezeket a bűnöket kordában tartsák, megbüntessék, a jót cselekvőket pedig megdicsérik (Róm 13 vagy Péter apostol levelei). Amikor egy nép súlyos bűnt követ el egy másikkal szemben, ki az, aki felelősségre fogja vonni? Az Úr ebben a könyvben azt erősíti meg, hogy Ő maga lesz a népek Bírāja és megbüntetője. Ebben az esetben

is ezt mutatja meg nekünk. Móábra Edom ellen elkövetett bűne miatt haragudott meg az Úr. Ebben is Isten igazságosságát láthatjuk, hogy Ő nem személyválogató az ítéletben, minden bűnről tud, és igazságot tesz minden gonossággal kapcsolatban. Az Úr – bár sokan szeretnék, de – sosem fog lemondani erről a jogáról, erről a bírói hatalmáról és munkájáról. Hiszen Ő a világ kormányzója, Ő szabott nekünk rendet, hogyan éljen ember az emberrel, Ő adott törvényeket, Ő adott parancsolatokat, és Ő az, aki ezeket számonkéri az emberektől. Krisztusról alkotott képünk sem lenne teljes és biblikus, ha nem vallanánk Róla, hogy Ő az, aki az ítélet napján a bírói székben fog ülni, Ő az, akinek a megkegyelmezés és a kárhoztás hatalma adatott (Róm 8,34, Mt 25,41). Híres reformátorunk, Kálvin János a 14. zsoltárhoz írt kommentárjában világosan rámutat arra, hogy mennyire fontos ezt hinnünk, és meglátnunk azt, hogy ha valaki nem vallja Isten bírót, abból nagyon sok bűn és félreértés származik. Ezt írja: „mikor Istent letaszítják a trónjáról, és megfosztják bírói jellegétől, akkor ér az istentelenség a csúcspontjára... azok, akik szabadságot adnak maguknak minden gonosság elkövetésére, akik azzal kecsegtetik magukat, hogy megússzák büntetlenül, valójában a szívükben tagadják Isten létezését”. De akárhogy is gondolkodnak az emberek, akár mennyire is olyan korban élünk, amelyben a felsőbbség, hatalom iránti tisztelet eltűnő félben van (hiszen nem kell messzire mennünk, a Széll Kálmán téren néhány hónappal ezelőtt is láthattuk, hogy tizenéveseket arra bátorítanak, hogy az utcákon trágár szavakkal szidják országunk vezetőit), akármennyire is ilyen kultúrában élünk, az Úr nem mond le hatalmáról és jogáról, és megmutatja, hogy Ővé az ítélet és egyedül Ő maga az igazság.

Látszólag Izráelnek és Júdának nem sok köze volt Móáb vétkéhez, amelyet Edom királya csontjainak meggyalázásával követtek el. Mégsem véletlenül ez az utolsó idegen népek ellen szóló prófécia. Miért? Mit üzent ez az ítélet Isten népének? Azt, hogy lássátok meg, az Úr még a pogányokon is számonkéri embertelenségüket, gonosságukat és azokat a vétkeiket, amelyeket egymás ellen követtek el. Az Úr ezeket a bűnöket sem felejt el, hanem igazságot tesz minden esetben. Hát akkor ti, akik az Ő népe vagytok, azt gondoljátok, hogy a ti bűneitek feledésbe merülnek? (Ámósnak ugye Izráel ellen is kellett később prófétálnia, mert rengeteg bűnük volt.) 'Úgy vélitek' – mondja Ámós Izráel népének –, 'hogy ti bátran azt tehetek, amit akartok, és annak nem lesz következménye, az Úr titeket nem fog megítélni?' Hogyan is mondja Péter apostol az első levelében? Kin kezdődik először az ítélet? Az Isten házán (1Pt 4,17). Ámós próféta tehát mintegy bevezeti a Júdáról és Izráelről szóló ítéleteket Móáb esetével, mintegy azt mondja Izráelnek: 'Lássátok, az Úr a pogányokat is megítéli azért, amit egymás ellen tesznek, hát még titeket, akik az Ő népe vagytok, akikkel kellene, hogy kezdődjön az ítélet, azt hiszitek, hogy szem elől téveszt?'

Hasonló esetben, amikor mi látjuk korunk világában az elkövetett sok gonosságot, ne az ítélezés jusson eszünkbe, ahogyan Ámósnak sem ez jutott eszébe, hanem hagyjuk az ítéletet az Úrra, majd Ő megteszi, elvégzi a maga ítéleteit a világban. Nekünk, hívóknak ne az ítélezés legyen az első, hanem az, hogyha Isten így megítéli a hitetleneket, akkor mennyivel inkább méltók lennénk mi arra, hogy megítéljen, ha szándékosan vétünk akarata ellen. Látva tehát a sok vétket és bűnt

AZ ISTENT FÉLJÉTEK, A KIRÁLYT TISZTELJÉTEK!

a világban, alázzuk meg magunkat – mondja Ámós –, és tartsunk önvizsgálatot, hogy vajon közöttünk és bennünk nem uralkodik-e hasonló módon a bűn, és Istenhez fordulva kegyelemért, kérjük az Ő bocsánatát, szabadítását, és hogy az engedelmség Lelkével támogasson bennünket. Tehát azért hangzik el nép nép elleni ítélet, hogy Izráel és Júda lássa, hogy az Úr mindenki felett Bíró, mennyivel inkább a saját háza népén!

A következő kérdés, amit fel kell tennünk, hogy miért haragudott meg ennyire az Úr ezért az egy bűnért. Mit jelentett valójában az, hogy Móáb „*mésszé égette Edom királyának csontjait*”? Szeretném a Testvéreknek hangsúlyozni, hogy e mögött a tett mögött a bűn különféle mélységei rejtőznek. Ezeket nézzük most meg.

Először is egy különösen is erős, tartós gyűlöletet kell felfedeznünk e mögött a tett mögött. A Biblia történeti könyveiből nem derül ki, hogy ki volt az az edomita király, akinek csontjaival ezt tették, akinek a sírját feldúlták, és a csontjait elégették, és azt sem találjuk meg a Szentírásban, hogy milyen okokból történt ez. Mégis azt egyértelműen kijelenthetjük, hogy a móábiták különösen gyűlölték ezt a királyt, hogy ezt művelték vele. Miért? A harag, a düh egy személy ellen sajnos lehet olyan mély bennünk, hogy élethossziglan tart, de a legtöbb esetben az illető halálával véget ér, mivel a halál egy olyan határ, amely gátat szab minden bosszú lehetőségének. Az ember ellensége halálakor valamennyire megnyugszik, mivel lezáródott ügye az illetővel. A gyűlölet egy bizonyos mélységét, fajtáját azonban sajnos még a másik halála sem elégíti ki, dühét nem szünteti meg. Van olyan mértékű harag, amely még ellenségei földi maradványait sem tudja békén hagyni, hanem annak meggyalázásában leli örömét, abban talál némi elégtételt a múltban elkövetett sérelmekért, dolgokért. Valószínűleg így volt ennek a királynak az esetében is. Valószínűsíthető, hogy Edom egyik hős királyáról van szó, aki kiváló vezetője volt népének, és valószínűleg a múltban győzelmet arathatott Móáb népe felett. Valószínűleg ezt akarták megbosszulni azzal, hogy sírját és földi maradványait meggyalázták. Látjuk, milyen mélységekben van az az ember, aki így gyűlölködik, hogy még a másik földi maradványait sem tudja békén hagyni?

Sajnos a történelemben nem egyedülálló esetről van szó, az ilyen fajta gyűlölet újból és újból fellángol különböző helyeken. Pl. a híres előreformátort, John Wycliffe-et annyira gyűlölte a katolikus egyház, hogy halála után 44 évvel V. Márton pápa meggyalázva az előreformátor sírját, kiásatta csontjait, azokat elégettette és a szomszédos Swift nevű folyóba szóratta. Látjuk ennek a gyűlöletnek a féktelenségét és határtalanságát? Bár magának a személynek nem lehet már ártani, hiszen lelkét az Úr elvitte ebből a világból, de földi maradványait vagy bármi mást, ami vele összefüggésbe hozható, a gyűlölet el akarja pusztítani, hogy még az emlékezete se maradjon fenn. Nem valami egyszerű – bocsánat a kifejezésért – huligánkodásról, randalírozásról, fiatalok által elkövetett sírgyalázásról van itt szó, hanem a gyűlöletnek magát átadó, semmit sem tisztelő lelkületről, amely nem fél egy nép vezetőjének a sírját is meggyalázni.

Mert másodszor, erről is szó van: mindenféle tiszteletet a móábiták megvetettek ezzel a tetteikkel. A harag megjelenését a szívünkben gyakran nem tudjuk megakadályozni, jön magától, az óemberből, de hogy uralkodjon rajtunk, ahhoz

az Úr sok segítséget ad, hogy ne így legyen. Az egyik ilyen dolog, amivel Isten gátat szabhat bennünk a düh terjedésének, a tisztelet. Természetesen nem csak ezzel szab gátat a dühnek, mással is, de ez is fontos szerepet játszik a dühvel és a haraggal szembeni küzdelmünkben. Edom királya sírjának meggyalázásakor több szempontból is tiszteletlenek voltak a móábiták. Először is nem adták meg a királynak a minden embernek kijáró tiszteletet. Ez a megbecsülés minden embernek kijár, nem erkölcsiségük, és nem is tetteik alapján, hiszen azok lehetnek gonoszak, hibásak, sokfélék, hanem Isten miatt kellene tisztelnie egyik embernek a másikat. A Biblia világosan tanítja, hogy minden ember Isten képére teremtett, és bár romlottságunk miatt ez a hasonlóság szinte majdnem semmivé lett, mégis, akármilyen életet éljen is az illető, mindenkinek kijár az a tisztelet, hogy emberként, azaz Isten képmásaként bánjanak vele, ne pedig úgy, mint egy állattal vagy egy élettelen tárggyal. Az embertelen bánásmód, a másik lenézése, leértékelése vagy a halál utáni meggyalázása a bűn következménye. Mivel nem látjuk Istennek, a mi Teremtőnknek képét egymásban, és nem is féljük Őt, ezért egymással is gyakran nem emberként bánunk.

De mi a helyzet a holttestekkel? Hiszen mondhatnánk, hogy a halál után, amikor a lélek visszatér Teremtőjéhez, akkor már csak földi maradványaink maradnak itt. A bibliai történetekből jól látjuk, hogy hívő elődeink tisztelettel eltemették szeretteiket, ahogyan Ábrahám eltemette Sárát, Jákób Ráheldt, a királyokat Dávid családjának sírjába, Jeruzsálembé, de nem jártak vissza a sírokhoz, nem beszéltek az elhunytakhoz, vagy vitték valamilyen formában túlzásba a halott imádatát, a róla való emlékezést. A temetés, sírba helyezés tehát az embernek kijáró tisztelet része volt, hogy nem hagyom ott a földön, ahol van, kitéve minden vadállatnak és minden más egyébnek. Még háborúk során is az ellenfelek az ókorban hagytak időt egymásnak arra, hogy a csatamezőn elesettek holttesteit összegyűjtsék, és emberhez méltó módon legalább földdel eltemessék, még ha csak tömegsírba is. Ha egy holttestet nem temettek el, sőt, nyilvános szemlére tették ki, mint pl. Saul királyét a filiszteusok (1Sám 31), az az illető gyalázását, megvetését jelentette. Jábes-Gileád lakói történetét részben ezért is jegyzi le ugyanitt a Szentírás, mert ők életük kockáztatásával is visszaszerezték Saul testét, hogy Isten felkentjének kijáró tisztelettel eltemethessék földi maradványait. Nem halottimádat volt ez: egyszerű tiszteletadás.

Fontos azt is látnunk, hogy a sírok és a halottak tisztátalannak minősültek a vallási törvények szerint (a 4Móz 19,16 világosan kimondja ezt), ezért nem is igen jártak ki temetőbe a zsidók. Az elhunytakra pedig nem úgy gondoltak, mint akik ott fekszenek a sírban, hanem mint akik elköltöztek a láthatatlan világba, legalábbis a hívők így gondolkoztak. Gondoljunk arra, amit Krisztus mondott: „*Isten mondta néktek, így szólván: Én vagyok az Ábrahám Istene, és az Izsák Istene és a Jákób Istene; az Isten nem holtaknak, hanem élőknek Istene*” (Mt 22,32). Azaz élőként gondoltak elhunyt őseikre, mert lelkük az Úrnál van; kivéve természetesen a hitetlenek és a pogányok, ők nem így gondolkoztak a halottakról. A pogány, bálványimádó vallásokban a síroknak nagy jelentőségük volt, hiszen sok babonáságot hittek ezzel kapcsolatosan. Gondoljunk csak az egyiptomi piramisokra, hogy mennyi mindent áldoztak fel, hogy a királyoknak ilyen hatalmas sírjaik le-

AZ ISTENT FÉLJÉTEK, A KIRÁLYT TISZTELJÉTEK!

gyenek, mindenféle gazdagsággal megtöltötték, hogy a fáraók a túlvilágon is rendelkezzenek velük, és mi mindent tettek a holttestükkel, hogy átjussanak a másvilágra. Mindezek fényében Móáb tette több szempontból is súlyos bűn volt.

Egyrészt nem adták meg azt a tiszteletet Edom királyának, amely – hangsúlyozom – minden ember földi maradványának kijár, hogy háborítatlanul heverjen a sírjában. E helyett felbolygatták, kiásták azért, hogy megsemmisítsék a csontokat.

Másodszor lehetséges, bár biztosra nem tudjuk, hogy olyan szándék is vezethette őket, hogy a király lelkének nyugalma megzavarják ezzel, hiszen a babonás, pogány vallások szerint, ha a csontokat elégetik, az az illető nem nyugodhat békén. Ez a gyűlölet határtalanságának megmutatkozása, hiszen nemcsak ebben a földi életben akartak rosszat a királynak, hanem azt kívánták: soha ne legyen nyugta. A Szentírás is beszámol arról, hogy bizonyos bűnök halálbüntetéseként az Úr tűzzel megégetést parancsolt meg (3Móz 20,14, 21,9), de ez nem feltétlenül jelentette azt, hogy a csontjaikat is el kellett égetniük, ezért ezek az esetek mások, mint a pogányok babonáságai.

Végül pedig, de nem utolsó sorban, meg kell említenünk a tiszteletlenség egy még súlyosabb fajtáját, ami e mögött a tett mögött állt. Ez pedig a királyi, azaz a felsőbb hatalom el nem ismerése. Mert egy átlagember sírjának meggyalázása is súlyos bűn, de egy királyé még inkább. Az Úr maga emlékeztet minket erre, amikor Móáb büntetésekor királyukat nem a megszokott király névvel illeti, hanem azt mondja: „*kivágom a bírót közülete*”, azaz azt mondja Móábnak, hogy a ti királyotokat, aki bírói tisztséggel bír, kivágom közületek. A bíró cím a király egyik jogára és feladatára utal. Arra, hogy neki az igazságot kell képviselnie, azért kapott hatalmat felülről, hogy azt védje és az az ellen vétőket megbüntesse. Az előző ítéletek során Isten legtöbbször királynak nevezi az uralkodót, de most bírónak hívja a móábita vezetőt. Miért? Mint korábban említettem, a Szentírás alapján mi is hiszük, hogy Isten rendelése és akarata folytán némely emberek bírói hatalommal bírnak mások felett. Ez Isten akarata, hogy így éljünk együtt. Még a pogányok is bizonyos mértékben vallották, hogy a király hatalma felülről származik. Azok, akik megvetik a király tisztét, bírói feladatát, egy az embernél nagyobb, felsőbb hatalom jogosultságát és létezését, azok semmit sem tisztelnek és mindent megvetnek. Bár napjainkban az a ritkább, ha valaki elismeri egy ilyen hatalom tiszteletének jogosultságát, mert ugye ma azt mondjuk, hogy csak akkor tiszteltem, ha megérdemli, mert a személyre nézünk, és nem arra, hogy Isten egy rendet alkotott a világban, tisztségeket hozott létre, hatalmasságokat rendelt bizonyos feladatokra, és mi nem ezt a rendet tiszteljük, nem az Urat, hanem csak a személyre tekintünk. Napjainkban ez a népszerű, hogy nem kell tisztelni a hatalmon levőket, hogy Istenről már ne is beszéljek, de az ókorban más volt a helyzet. Napjainkban sokan azt hiszik, hogy a hatalomban lévők az emberektől nyerik jogaikat, felhatalmazásukat. Ez a nagy demokrácia. Én felruházom, meg a nép felruházza az illetőt hatalommal. Mert nem hisznek egy e világ feletti hatalom létezésében, azaz Istenben. Ez a nagy felvilágosodásnak az eredménye.

Régen azonban fordítva volt, és a Szentírás is másról beszél. Bárki, aki hatalomra akart jutni régen, egy istenség nevében lépett fel, hogy bebizonyítsa, őt kép-

viseli, tőle van a megbízatása és hatalma. A Szentírás alapján Európa középkori királyai is Istentől voltak felruházva hatalommal. A hatalom tehát felülről, és nem alulról, a néptől származott. Ma is így van ez, akárhogy is gondolkodjon a XXI. századi ember, Isten igéje világosan kijelenti és ez az ige megáll örökké: „*nincsen hatalmasság, hanem csak Istentől*” (Róm 13,1). Nem a néptől van a hatalom. Lehet, hogy a szavazás útján így derül ki Isten akarata, de a hatalom csak az Úrtól jöhet. Még a nagy demokrácia korában is. Miért fontos ez? Azért, mert a móábiták az ezzel a hatalommal járó tiszteletet vették semmibe Edom királyával kapcsolatban. Egy tisztség viselésekor – értsük jól – a tiszteletet nemcsak a személynek, hanem a rangnak, a tisztségnek kell megadni. Nem a személy viselkedése miatt kell csupán tisztelni a hatalmon levőt, mert ilyen esetben gyakran mondhatjuk, és hozhatjuk fel a kifogásokat: 'Úgy viselkedik, úgy vezeti népét, hogy abban semmi tiszteletre méltó dolog sincs. Én őt ugyan nem fogom tisztelni. Meglátszik az alkalmatlansága, a gonoszsága, és még sorolhatnám.' Igen ám, de ilyen esetben nem kell tisztelni a királyt? De igen. A személyéért? Nem, hanem a rangjáért, amit Isten ruházott rá.

A tisztelet kifejezés jelentése segít egy kicsit jobban megértenünk, hogy mit is jelent ez. A héber szó, a tisztelet részben annyit jelent, hogy súllyal bírni, részben, hogy megbecsülni. Súllyal bírni, azaz aki ezt a hatalmat az Úrtól kapja meg, annak az illetőnek a szava súlyosabb, döntő befolyású másokéhoz képest, mivel nagyobb hatalommal bír Isten akarata folytán. Megbecsülés, azaz Istentől kapott feladatát, hogy a jókat megdicsérje, és a gonoszokat megbüntesse, a bűn terjedését pedig megakadályozza, értékelni kell, megbecsülni, jobban, mint más munkát és szolgálatot. Értjük tehát, hogy az Isten által alapított rang, a Tőle kapott felelősség és hatalom annak elvégzéséhez tiszteletet érdemel? Attól függetlenül, hogy ki tölti éppen be azt a tiszteletet. Természetesen arra vágyunk, hogy alkalmas ember, jószándékú legyen, kompetens stb. De ha nem is ilyen, akkor is a tisztelet meg kell adni magának a tisztségnek, mert az az Úrtól van. Isten azt parancsolja nekünk, hogy tiszteljük azokat, akikre Ő ezt a rangot ruházta, de engedelmességedni csak akkor kell nekik, ha olyat parancsolnak, amely nem mond ellent Isten törvényeinek.

Gondoljunk Dánielre és barátaira. Dániel pogány uralkodóknak szolgált, akiknek a vallásról alkotott elképzelése éles ellentétben állt azzal, amit Dániel próféta-ként vallott és hirdetett. Emiatt tiszteletlenül bánt Nabukodonozorral vagy másokkal? Nem. Sőt, próbálta segíteni az uralkodót tanácsaival, engedelmességével vagy éppen engedetlenségével, hogy a helyes úton járjon. De mikor még engedetlen is volt, akkor is tiszteletteljes volt az uralkodó felé. Nem személyeskedett, tisztelte a rangját, hatalmát, mert tudta, hogy Nabukodonozornak ezt a hatalmat az Úr adta. Tiszteletben tartotta őt. És amikor a barátait is, akik tartományi vezetőik lettek, a tüzes kemencébe akarták dobni, mert nem voltak hajlandók egy helytelen királyi parancsnak – hogy boruljanak le a bálvány előtt – engedelmességedni, ők is tisztelettel utasították ezt el. Mondták: 'Ó, uram, király, bedobhatsz minket. Lehet, hogy az Úr nem ment meg, de mi akkor sem borulhatunk le, ez helytelen.' Tisztelettel beszéltek a királlyal, megadva a neki és rangjának járó őszi megbecsülést, súlyt, mégsem fogadtak szót, de ezt nem lázongva, szemtelenkedve, ha-

AZ ISTENT FÉLJÉTEK, A KIRÁLYT TISZTELJÉTEK!

nem tisztelettel figyelmeztetve a királyt: 'Rossz úton jársz, rossz döntést hoztál'. És megmentette őket az Úr, megmutatta, hogy Ő az egyedüli Isten.

Visszatérve igénkhez: Edom királyának személyéről nem sokat tudunk, de ez nem is számít. Király volt, ezt a hatalmat az Úrtól kapta. Pont ezért a királyoknak kijáró megbecsülés és tisztelet járt volna neki. Még úgy is, hogy már halott volt, emlékét egészséges módon tiszteletben kellett volna tartani. A móábiták ezt nem tették meg. Sőt tettükkel mit fejeztek ki? Azt, hogy nekünk nem kell figyelembe vennünk semmiféle felsőbb hatalmat, még királyok személyére és rangjára se kell tekintettel lennünk. Nem kell félnünk semmilyen istent sem, aki az illetőt királlyá tette, ezért „nem félünk” a király csontjait megsemmisíteni, porrá égetni, tartva esetleg az Úr büntetésétől. Az ilyenféle tiszteletlenséget, mindenféle felsőbb hatalom elleni lázongást azonban az Úr megbünteti. Azért említi itt ezt a nagy bűnt, mert nem ismerik el az Úr alkotta világrendet, és ezzel nem ismerik el az Úr hatalmát. Sajnos napjaink „felvilágosult” világában sem csupán elterjedt ez a fajta gondolkodásmód, hanem egyre több esetben erősödik, újabb és újabb határokat lépve át. Nem kell messze visszamennünk az időben, amikor rá tudunk mutatni példákra, akár Amerikában is. Történelmük szerves részéhez tartozó személyek szobrait döntötték le huligánok. Nem sírt gyaláztak, de amit tudtak, azt megtették. Európa is megfélemledik saját múltjáról és gyökereiről, tiszteletlenül emlékszik vissza az elődökre, akik nélkül nem lennénk itt, és nem pusztán a keresztyénség ellen fordul napjainkban, annak szimbólumait gyalázza, hanem keblére öleli azt a mohamedán vallást is, amelytől elődeink súlyos harcok árán megóvták az akkori keresztyén világot. Mi, magyarok különösen tudjuk, mit jelentett ez. Hol van a tisztelet? Hol van az emlékezés? Hol van az Úr hatalmának elismerése? De ezek nem új dolgok, Testvérek, amelyek meglephetnek minket, mert Isten már előre szólt nekünk a 2Tim 3,2-ben róluk, amelyben a tiszteletlenség különféle formáira figyelmeztet minket, kezdve a szülők ellen fordulástól, ami a legalapvetőbb tiszteletadás, és aztán utána még fokozatosan feljebb és feljebb. Nekünk tehát ezen nem kell meglepődnünk.

Két dologra azonban figyelniük kell. Először is, hogy egy ilyen lelkületű népet az Úr megbüntet. Ez világosan kiderül alapigénkben. Az a nép, amely nem tisztel semmit és senkit, előbb-utóbb ítéletre fog jutni. Móáb sorsát ez a bűn pecsételte meg, az Úr ezt a bűnt hangsúlyozta ki a sok közül, amit elkövettek, ez volt szemében a legsúlyosabb. Pedig mondhatnánk, egy egyszeri, rövid esetről volt szó, ráadásul csak egy holttest maradványairól. Miért kell ezt olyan komolyan venni? Emiatt, mert a lelkület, ami mögötte áll, istenellenes, emberellenes, embertelen.

És Isten az ítéletben is megmutatta haragjának súlyos voltát. *„Tüzet vetek azért Móábra, és az emészti meg Kerijoth palotáit, és meghal Móáb a zajban, hadi lárma közt, a kürt zengése közben. Kivágom a bírót közülete, és minden fejedelmet megölöm vele egyetemben, ezt mondja az Úr.”* Isten azt mondja, hogy ez a nép nem tiszteli a felsőbb hatalmat. Az ítélet pedig pont olyan lesz, hogy ezt a hatalmat fogják meglátni benne, amit tagadnak. Az ítélet nagyságában meg fogják látni az Úr hatalmát. Móáb meghal a zajban. A zaj kifejezés itt, az eredeti nyelven vízzúgásra vonatkozik. Vízzúgás közepette hálnak meg. Mit jelent ez? Ámós próféta azt mondja, hogy az ítélet során, mintegy áradatként fog Móábra zúdulni

a hatalmas ellenséges sereg. Olyan hatalmas sereggel kell szembenézniük, amellyel még sosem. A rémisztően hangos csatakiáltás az ellenség olyan elszántságáról beszél, amely nem ismer irgalmat. Móábnak nem lesz lehetősége békét kérni, vagy tárgyalásokat kezdeményezni, hanem meg fog halni, szembesülve saját tehetetlenségével, azzal, hogy van nála nagyobb hatalom, amely azt tesz vele, amit csak akar, megtapasztalja, hogy teljesen ki lesz szolgáltatva nekik, az ellenségnek. Akik tagadják Isten hatalmát és mindenféle tiszteletet, meg fogják tapasztalni, hogy igenis létezik ilyen hatalom. Isten Móáb ítéletében mutatta meg a saját hatalmát nekik, ami előtt nekünk is meg kell aláznunk magunkat. De ahogy az imádságban is mondtam, minékünk azért nem kell rettegünk ettől a hatalomtól, mert tudjuk, hogy az Úr előbb irgalmas és könyörületes, és megtérésre hív bennünket. Arra mutat rá, hogy Ő ezzel a hatalommal elsődlegesen a bűnt győzte le, és szabadulást hozott nekünk. És ez az, amit adni akar. Ebben akarja az Ő hatalmát megmutatni. De akik elutasítják ezt az irgalmat, akik elutasítják Isten tiszteletét, azok ezzel a hatalommal fognak majd szembesülni, lehet, hogy egy földi ítélet során, mint Móáb, de ha nem is a földi ítéletben, akkor az ítélet napján. Az Úr elénk adja a lehetőséget, hogy térj meg, higgy az én irgalmamban, kegyelmemben, különben a haraggal és hatalmammal kell szembesülnöd. Krisztusban is megmutatta egyébként az Ő hatalmát, sokkalta fenségesebben, dicsőségesebben, mint az ítéletben.

A második dolog lényege az, hogy alkalmazzuk magunkra ezeket az igéket mi is, és tegyük fel a kérdést magunknak, hogy tisztelem-e én embertársaimat a mindennapok során úgy, mint Isten képére teremtett embereket? Beszédem, viselkedésem, tetteim miről árulkodnak? Szüleink, munkahelyi feletteseink, gyülekezeti elöljáróink, országunk vezetői iránt milyen tiszteletet érzek és mutatok? Igyekszünk tisztelni az Úrtól rendelt tisztségeket, vagy csak a személyekre nézünk? Keressük a hibát, hogy kifogásokra hivatkozhatunk, hogy miért nem tisztelem az illetőt? Mert ez mindig könnyebb, Testvérek. Mit teszünk, amikor valakit nehéz tisztelnünk? Ez is kérdés. Ha az illető tetteivel nem szolgál rá a megbecsülésünkre, akkor hogyan tiszteljük őt? És hogyan éljük meg azt, hogy „*hatalom alá vetett emberek*” vagyunk? – Ahogy a római százados is fogalmazott. Móáb népe és korunk ellenséges az ilyen lelkeséggel szemben, de ahogyan Krisztus példája mutatja, nekünk meg kell aláznunk magunkat Isten előtt, Őt szolgálva, és gyermekeként szeretve Őt. „*Mert nem a félelemnek lelkét*” adja nekünk az Úr, hanem mint gyermekek mit kiáltunk? „*Abba, Atya!*” Bízunk-e az Ő hatalmában? Az engedelmességre való törekvésünkben ez a bizalom és ez a szeretet tükröződik-e Őfelé? Kívánom, hogy Isten Szentlelke vezessen minket abban, hogy válaszolni tudjunk ezekre a kérdésekre őszintén, és hogy Ő formáljon minket Krisztushoz hasonlóvá, hogy megszabadulva a bűn rabságából, szabadon tisztelhessük és szerethessük Urunkat és Megváltónkat!

Imádkozzunk!

Mindenekelőtt megalázva magunkat, szeretnénk Téged dicsőíteni és magasztalni, Urunk, Istenünk, mert a világmindenség Bírójaként is munkálkodsz, féken tartod a gonoszt, igazságot szolgáltatasz a szenvedőnek. Köszönjük, hogy megmu-

AZ ISTENT FÉLJÉTEK, A KIRÁLYT TISZTELJÉTEK!

tatod, hogy Neked „*adatott minden hatalom mennyen és földön*” minden nép fölött.

És bár az emberi igazságszolgáltatás tökéletlen, mint mi magunk, sok hibával és bűnnel, köszönjük, hogy mégis adtál egy rendet nekünk, olyan vezetőket, akikre hatalmat bízál, hogy a jókat dicsérjék, a gonoszokat megbüntessék és féken tartsák. Köszönjük, hogy általuk is Te magad tudsz munkálkodni, és áldunk is azokért a vezetőkért, akik így látják el feladataikat. Azokért pedig, akik nem, könyörgünk, hogy Szentlelked által formáld őket is át.

Nekünk pedig adj alázatot, ne a személyt, hanem az Általad megparancsolt rendet és rangokat tisztelnünk. Kérünk, add nekünk az alázatosság lelkét, elismerni a századossal együtt, hogy hatalom alá vetett emberek vagyunk, és ez nemcsak azt jelenti, hogy Alattad vagyunk, hanem másokra is rábízál minket. Segíts ennek örülnünk, meglátni az áldásait, és ne csak a személyben keresni a hibákat és a kifogásra való okokat.

Könyörgünk, Urunk, korunk emberéért. Add, hogy a tiszteletet ne dobjuk el, ne vessük el, hanem adj Hozzád térést, add, hogy Benned higgyünk, és ezáltal helyre álljon az ilyenfajta tisztelet is bennünk.

Kérünk egyházunk vezetőiért, minden szolgálójáért, Te adj nekünk bátorságot, szeretetet, türelmet a Te szolgálatodban, egymás megbecsülésében, hogy „*a tiszteletadásban egymást megelőzők*” lehessünk.

Kérünk, hogy országunk, népünk vezetőit is támogasd Szentlelkeddel döntéseikben. De könyörgünk Európa népeiért is, különösen a háborúzókéért, Te vezesd őket akaratom szerint. Adj megoldást, békességet nekik.

Könyörgünk, hogy személyes életünkben is segíts szentségre és békességre egyaránt törekednünk, hogy ne alkudjunk meg a bűnnel, de célunk legyen a békesség. Rendezd, kérünk, azokat a kapcsolatainkat, ahol nem tudunk a másokra harag, düh vagy megbántottság nélkül gondolni. És kérünk, hogy Te adj ezekben nekünk megtérést, megbékélést. Boldognak mondod a békességre igyekvőket, kérünk, hogy tegyél minket is ilyenekké.

Könyörgünk, hogy minden dolgunkban Te mutass utat nekünk Igéd által.

Imádkozunk azokért, akik lelki terheket hordoznak. Köszönjük, hogy Neked van elég hatalmad ahhoz, hogy megszabadíts, de ahhoz is, hogy meghagyva a próbatételeket erőt adj elhordozni ezeket.

Kérünk betegeinkért, kórházi és otthoni betegágyon fekvőkért, Te legyél az ő gyógyítójuk, hitükben Te erősítsd őket, kérünk. És Te légy vigasztalója gyászolóinknak. Köszönjük, hogy ma is ott voltál és evangéliumot hirdettél a sír mellett gyászolóknak. Kérünk, segíts, hogy mindig Rád tekintsenek a mi szemeink.

Áldd meg, Urunk, az előttünk álló időszakot, áldd meg az iskolakezdésre készülődést, a nyaralásokat, amik még hátra vannak, de áldd meg a munkában levőket is. Segíts, hogy akármit cselekedjünk, akárhol legyünk, gyermekeidként Téged szeressünk, és Neked akarjunk szolgálni.

Így őrizz minket a hitben, kegyelmedben való bizalomban Krisztusért, szent Fiadért!

Ámen.

138 szöveg: C. Marot | fordítás: Szenci Molnár A.
dallam: L. Bourgeois, Lyon, 1547

1. Di - csér té - ged tel - jes szí - vem,
Di - csér - lek is - te - nek fe - lett

Én Is - te - nem, Hir - de - tem ne - ved.
Én té - ge - det, Mert azt ér - dem - led.

És a te szent Egy - há - zad - ban

I - mád - koz - ván, Ne - ved tisz - te - lem,

Ál - dá - sod - ra én kész va - gyok,

Há - lát a - dok Ne - ked, Is - te - nem.

2. Öregbül nagy dicsőséged,
Mert megtészed, Amit megmondasz.
Ha könyörgök ínségemben,
Engem menten Megszabadítasz.
Téged minden földön lakók,
Nagy királyok, Uram, dicsérnek,
Mert szent igéd tiszta voltát,
Igazságát Eszükbe vették.

3. Ez Urat, ki felségesen
Csudát teszen, Felmagasztalják.
Mondván, nagy ő dicsősége
És ereje, Őt azért áldják.
Mert, noha ül nagy magasan,
De lát nyilván Alant valókat;
Messzi dolgokat is könnyen
Lát, élesen, Mind fent, mind alatt.
4. Mindennemű szükségemben,
Ínségemben Megerősítesz;
Láttukra ellenségimnek,
Kik gyűlölnek, Engem megmentesz.
Amit az Úr egyszer végez,
Az jó véghez Megyen mindenütt.
Jókedved megáll: ne hagyd el,
Sőt végezd el Kezed munkáit!